

22. november 2024

UKA24/7

Aningaasanut Inatsisissap pingajussaaneerneranut Siumup oqaaseqaatai.

Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalackersuisoq saqqummiusnaanut qutsavigaarput.

Siumumiit Aningaasanut Inatsisissaq 2025-moortoq siullermeernerani aappassaaneerqarneranilu oqariartuutigisavut innersuullungit, pingajussaaneernerani imatut oqariartuuteqassaangut.

Siullermeerneqarnerata kingorna Aningaasanik Inatsisissamik isumaqatiginninniarnit akisussaassuilimmik pimoorussilluta, kissaatitalu innuttaasut atugaannut sammisumik malunnaatilimmillu siammassisumik aningaasartalersuinissamik timitalersuinissamillu anguniagaqarluta oqaloqatiginnittarnivut ingerlappavut.

Soorlu siusinnerusukkut oqaatigereeripput ukiuni kingullerni aningaasalersuinerit annertoorujussuit nuna tamakkerlugu Nunatta aningaasaqarneranut pitsaasumik sunniuteqartussat aningaasalersuiffiqineqarnikuusut akisussaassuseqarluta peqataaffigivavut. Aningaasanullu Inatsisissaq 2025-moortoq ukiunullu tulliuuttunut missingersuusiorfiusunut isumaqatigiinniarnepput innuttaasut atukkamikkut ulluinnarni malunnaatilimmik sunniuteqarsinnaasunut sammitillugu ingerlapparput.

Naalackersuisut Aningaasanut Inatsisissaq saqqummiukkamikku partiinut isumaqatigiinniutissatut 5 million kisiat tamanut nerliuppaat. Taamaattumik angusaqassagutta angorusutatsinnillu aningaasalersuissagutta Siumumiit pingaartilluinnarlugu kissaatitta suminngaanniit aningaasartalerneqarnissaat ilanngullugit oqariartuutigisarpavut. Inatsisartummi missingersuusiorarnermut Inatsisaat taamatut tamanut atuuttumik piumasagaateqarmat.

Taamaakkaluartoq Siumumiit siullermeerinninnermi aappassaaneerinninnermilu oqariartuutigaarput Aningaasanut missingersuusiorarnermut Inatsit saneqqullugu aningaasanik annertunernik partiit isumaqatigiinniarfigineqartut nerlerneqartariaqartut. Tamannami missingersuutit pillugit Inatsimmi periarfissanut ilaavoq. Qujanartumik Naalackersuisut tamanna ilassilluarmassuk tamanna aningaasartalersugassanut Kommuniinullu pitsaasumik sunniuteqartussamik kingunilimmik.

Tulliullugu suut aningaasartalersorlungit angusimanerlutigit oqaasertalersuiffigissavarput.

KNTK-mut 8 million aamma ESG-mut 2 million. Taamatut anguniagaqarnerput aasaq tusagassiorfinnut oqariartuutiginikuuarput. Taamatullu anguniagaqarnerput pimoorulluinnarlugu isumaqatigiinniarnit ingerlappavut. Tamatumani pingaaruteqarlunnartutut pinaveersaartitsineq qitiutillugu anguniagaqarluta. Meeqqanut inuusuttuaqqanullu sammisumik aningaasaliissutit, allaffissornermut atornerqaratik KNTK-p ataani kattuffinnut ilaasortaasunut siammassisumik aningaasat atornerqassasut oqaasertaliunnikuullutigu. Taamatullu timersortartuutitta pikkorilluinnartut ullumikkornit timersuummik ingerlataminnik aallussinerunissaat

aningaasaliiffigalutigit. Taamatut siunniussaqaqarnitsinni ukiunut missingersuusiorfiusunut 30 million immikkoortillutigit.

Allorfik ukiumut annertuumik aningaasartuuteqarfigisarparput. Allorfimmi pisariaqartitsisut pitsaasumik ikiorneqarnerat pisaraluartoq, Siumumiit isumaqarpungut nunarput tamaat ataatsimut isigalugu siammasissumik katsorsaariaatsillu assigiinngiaartut qinigassaattillungit innuttaasut pisariaqartitsisut toqqagassaat amerlanerusariaqartut. Taamaattumik Siumumiit aningaasaliissutit Allorfik kisiat aallaaviginagu, tamanut ammasumik aningaasaliissutivut suliariumannittussarsiuussinerup kingorna siammasinninngortariaqartut Siumumiit isumaqarpungut.

Ullumikkut meerarpassuit angerlarsimaffiup avataanut ilaqutariinnut, meeqqat ulloq unnuarlu paaqqutarineqarfianut pisortanit namminersortunillu pigineqartunut inissineqarnikut amerliartuinnartissanngikkutsigit, angajoqqaanut pisariaqartitsisunut katsorsarneqarnissamut taakkununga tulluurtunik qinigassaqaqartitsinissaq pingaaruteqartoq Siumut isumaqarpoq. Angajoqqaat meeqqaminnik paaqqutarinnissinnaajunnaarnerinut imigassanik ikiaroorntumillu atornerluisuuneq peqqutit ilagilluinnartarpaat. Kommunini sulisut meeqqanik sullissisut tamani ilungersorlutik sullissigaluartut ajornartorsiutivut annikilliarunngillat. Taamaattumik Siumumiit isumaqarpugut partiilersuunnagu meeqqanik angerlarsimaffiup avataanut inissineqartartut amerliartuinnassanngippata ataatsimoorluinnarluta iliuuseqaqatigiittariaqartungut.

Ikiaroorntoq annertusiartuinnartumik ajornartorsiutigalutigu ilisimaaraarput. Taamaattumik Siumumiit Naalackersuisut ilanngaaserisunut annertunerusumik aningaasaliissuteqarnerat iluarisimaarparput. Ilisimaaraarpummi meeqqat ukiukilliaruinnartut inuusuttuaqqallu misileereersimannikkunik atuisunngoreersut amerliartuinnartut. Taamaattumik partiilersuunnagu meerartatta inuusuttuarartattalu peqqinnartumik inuuneqarnissaannut siusissukkut pinaveersaartitsineq ullumikkornit aallunnerujussuusariaqarparput. Siuliani taasarpuk KNTK-mut aningaasaliinerunerput tamatumunnga attuumalluinnarpoq aamma taamaappoq atuinerluttunut katsorsaasernerup innuttaasut pisariaqartitaanut naleqqussaqaqinneqarnissaanut tunngasoq.

Siumuminngaanniit meerartavut eqqarsaatigalungit meeqqanik ulluunerani paaqqinnittarfinni sulisut atugaat ilugersunarluinnartumut inississimasut ilisimaaraarput. Meeraq mikinerminiik atuartunngornissaminut pitsaasumik angajoqqaat sulinerini paaqqutarineqarnissaat isumassorneqarnissaallu pingaartilluinnagaraarput. Taamaammatt ullut makkua pisortanut isumaqatiginninniarnertat pissangalluta malinnaaffigaarput.

Nassuerutigissavarput inulerinermi sulisut atugaasingut iluarsiiisutaasinnaasunik aaqqiissutissanik iliuuseqaqanngikkutta meeqqerivinni utoqqarnilu sulisut eqqarsaatigalungit inuiaqatigiittut ilungersunarluinnartumut killinnissarput uaneralaaarsuarmiimmat. Taamaammatt ukiut tulluuttut eqqarsaatigalungit partiit aaqqiissutaasinnaasunik eqqartueqatiseeraatsigit. Suliassaqaqfik aaqqiissuteqarfigineqarnissaa nukigernartumiimmat.

Ukiut kingulliit nunasiaataasimanitsinnit danskit naalagaaffiata kalaallinut innuttaasunut naapertuutinnngilluinnartumik iliuuseqaqfiginnittarsimaneri tullerijaaatiinnarlutik qulaarneqaqattaarput. Kingullertigullu akuersisitseqqaanngivilluni naartunaveersaasersuineq

qulaarneqarpoq. Allaat peqqinnissaqarfiup nunatsinniit akisussaaffigineqalernerat tigummilereeripput ingerlanneqarsimalluni. Taamaattumik Siumumiit arnanut pineqartunut meerartaarsinnaajunnaartinneqartunut nunarput taarsiissuteqartariaqartoq pisuusissamisoorluinnartutut isigalugu aningaasanik taarsiissuteqassasugut isumaqatigiinniarnermut qaqqipparput. Naartusinnaajunnaartitaaneq inuunerminni misigisaat akuerinngilluinnaratsigu pisortanut noqqaajusaartinnagit taarsiiffigineqarnissaat pisussaaffigilluinnarlugu iliuuseqarfiginissaat anguarput.

Nunatut Naalagaaffinngornissatsinnik anguniagaqarnitsinnut timitalimmillu sulissutiginiisaanut, suliallu annertuut aallartisarnissaannut aningaasartaliineq angusinnaagatsigu tulluusimaarutigaarput. Upernaaq Inatsisartuni Namminersorneq pillugu Inatsimmi § 21 oqaluuserisaqarnerput timalersornissaanut sulineq aallartinneqareersoq ingerlaavartussanngorluni.

Nunarput tamaat ataatsimut isiginnilluni ineriartortinneqarnissaa Siumumiit pingaartilluinnakkatta ilagaat. Isorliunerusuni inuuniarneq ullumikkornit oqinnerulersissagutsingu nunarput tamaat ataatsimut isigalugu aningaasarsiorfiusinnaasunik ineriartortitsisariaqarpungut. Tamatumunnga ilaalluinnarpoq Tasiilap eqqaani piniartut aalisartullu aningaasarsiornikkut annertuumik siuariartuutigisassaannik ineriartuutigisinnaasaannik pilersitsisimaneq. Siumumiillu iluarisimaarparput Naalakkersuisut ineriartornerup pitsaasumik ataavartumillu ingerlanneqarnissaa siunertaralugu 2030 tungaanut ingerlatsiniarmata.

Tamatumunnga peqatigitillugu nunatta kujataani taamatut ingerlatsinissaannik Naalakkersuisut sakkortuumik kaammattorpavut, aamma Qaqortup eqqaani mittarfiup Narsap tungaanut, Nuupiluk aqqutigalugu attavilernissaa suliniutigalugu aallartinneqassaaq. Taamatuttaaq Ittoqqortoormiut pilersaarusiortfigineqassasut ilaatinneqartariaqartullu Siumumit isumaqarpungut. Qaanaaq aalisarnikkut inuussutissarsiummut ikaarsaarnerat aallartilluaraluartoq, ukiuni kingullerni appariartornera killormut saatinneqartariaqartoq Siumut isumaqarpoq. Avanersuullu ineriartornissaa eqqarsaatigalugu ukkatarineqartunut ilaatinneqarnissaa sakkortuumik kaammattuutigaarput. Nunap immikkoortuini assigiinngitsuni aalisarnikkut aningaasarsiornerup annertusaaffiginissaa pillugu Siumumiit ukkatarinninnerput ingerlattuassuarput.

Inoqarfinnik aningaasarsiornikkut ingerlalluartoqassappat talittarfeqarnissaq pingaarutilerujussuuvoq. Taamaammat iluarsarneqarnerisa siursaaffiguarnissaat pisariaqarluinnarpoq. Tamatumani tulleriiarinermi pisariaqartitsinerusut salliutinneqartariaqarput. Siumumiillu Naalakkersuisunut misissugassatut kaammattuutigerusupparput, talittarfinnik aserfallatsaaliinerup aningaasartuutitut isiginagu siunissamut aningaasaliinertut taallugu suliarineqalernissaat aallartisarneqartariaqartoq. Siumumiit isumaqaratta taamatut aqqiisinnaagutta aningaasat aningaasartuutitut isiginagit siunissamut ineriartortitsinermut aningaasaliissutinngortikkutsingit nunatta aningaasaqarneranut annertoorujussuarmik pitsaasumik ukiut arlaqanngitsut qaangiuppata sunniuteqarumaartut.

Illoqarfinni minnerusuni suluusalinnut mittarfiit pilersaarusiortlungit nangittumik ingerlanneqarnissaat, suliallu naammassineqarnissaat pingaaruteqarluinnarput. Aallarniutigalugu Ittoqqortoormiut Tasiilarlu.

Ilaqutariit peqqissumik inuuneqassappata, pingaaruteqarluinnarpoq illoqarnissaq. Siumumilu anguniakkatsinni pingaartitatta ilagilluinnarpaat inuit nammineq pigisaminnik illoqarnissaat. Aammalu isorliunerusuni inuusuttut ilaqutariinngortut namminerisaminnik illoqarnissaat taama pingaartigaaq. Taamaattumik illulioriaatsip 95/5 aningaasaliiffiginerunera Siumumiit iluarisimaaqaarput. Kisianni Naalakkersuisunut sakkortuumik piumasaraarput, illuliornissanut aningaasaliissutit illunik nappartuinnermut pinngitsuunngilluinnarlutik atorneqassasut. Tamannalu ukiup tulliani timalernejarluni aallartissasoq. Taamatullu pingaartigaat piffinni assigiinngitsuni inuusuttunut inissiat sanaartorneqartut ingerlattuarnissaat. Ukiup tullianut aningaasaliiffigineqarput Saattut, Attu, Itilleq, Kuummiut, Alluitsup Paa.

Sanaartornerit ingerlalluaraluartut ilisimaaraarput sineriak tamakkerlugu illuni oquk annertoorejussuarmik ajornartorsiutigalutigu. Taamaattumik oqummik eqqugaasut sukkanerusumik iluarsartuussiffiginissaat pingaarutilerujussuuvoq. Aammalu ilisimaaraarput sineriami palasit illorsui qanganitsernermik saniatingut oqummik annertuumik eqqugaaqqasut. Ilaatigut najugaqarfigineqarsinnaanatik. Aaqqiussutissat tulleriaraluni ingerlanneqassasut avaqqussinnaangilarput. Siulliullugu Nanortalimmi palasip illoqalernissaanut aningaasaliissutit angullutingit.

Nunatta aningaasarsiornermi isaatitsiffituarsua siunissami kisiat isumalluutigissanngikkutsigu allanik aningaasarsiutigisinnaasatsinnik aallussillutalu ullumikkornit ukkatarinninnerusariaqarpungut. Tamatumunnga ilaalluinnarput Mittarfissuit naammassigaluttuurtut. Siumumiillu qularutiginngilarput Mittarfissuit tamarmik naammassippata nunatta inuisa inuussutissarsiortullu aningaasarsiorneranut pitsaasumik sunniuteqarumaartut.

Siumumiillu tassunga uniinnarusunngilangut. Nunatsinni tasersuit aningaasarsiornerisinnut annertoorejussuarmik pitsaasumik sunniuteqarlutik isaatitsiffigilersinnaagivut ilisimaarilluinnarparput. Taamaattumik tasersuarnut sammisumik Naalakkersuisut sulianik aallartitsinerat iluarisimaarlugu isumalluarfigigatsingu Siumumiit oqaatigissavarput. Kisianni suliat kingaappallaartutut isumaqarfigaavut. Taamaattumik Tasersiaq ineriartorteqqillugu ingerlanneqassaaq. Erngup nukinganik nukissaq inuiaqatigiinnut iluaqutaalerseqqullugu sulinerup pimoorussamik ingerlanneqarnissaa sukataarukkatsigu oqaatigissavarput. Suliassaqarfimmullu tamatumunnga ukkassinerunissarput pimoorulluinnartariaqarparput.

Qinigaaffimmi matumani aaqqissuusseqqinnerit aallartinneqartut arlallit inuiaqatigiinnut annertuumik pitsaasumik sunniuteqartussat suliarivangut.

Akilerartarnikkut aaqqissuusseqqinneq, innuttaasunut isertitakinnerusunut akunnattumillu isertitaqartartunut aningaasatingut pitsaasumik sunniuteqartussaq akuerineqarpoq.

Ineqarnikkut aaqqissuusseqqinnissaq ukiorpassuarni uninngatinneqarnikoq aallartinneqarpoq.

Takornariaqarnermut Inatsit ukiorpassuarni inatsiseqarsimanata kiisami piviusunngortillugu akuerivarput. Taamaaliornitsingut takornariartitsisartut, takornariaqarnermillu ingerlatallit pinngitsooratik nunatsinneersunit akuuffigineqarnissaat qulakkeerparput. Ullumikkornit nunatsinnut aningaasarsiutaanerulenissaata timalersuiffiginissaa annertusaaffigineqartussanngorluni.

Aalisarnermut Inatsit nutaaq ukiumit nutaamit atuutilersussaq qilanaarluta pitsaasumik sunniuteqalernissaa isumalluarfigeqaarput. Aalisartut kiffaanngissuseqarnerullutik nunami tunitsiviit kisiisa toqqammaviginangit piomagunik namminneq qanoq ineriartorusunnerlutik ilusilersuisinnaangortussaapput.

Piumagaanni aalisarnermi pisat tulaassinermi aki kisiat aallaaviginagu, ullumikkornit annertunerujussuamik aningaasarsiorsinnaanerannik ammaassiffiqeqaarput. Aqutsiveqarfik 47-mi aammalu sinerissap qanittuani rejerniarneq eqqarsaatigalugu.

Aningaasanut Inatsit 2025-moortoq 638-nik qupperneqarpoq. Taamaakkami inuiaqatigiit uagut aningaasalersornitsinnut, maani oqaasertalersinnaasatsinniit imaqarnerujussuuvoq. Ukiumiit ukiumut partiit akunnerminni isumaqatiginniutitut angusinnaasaaniit anneruvoq, tassami inatsisit maani akuersissutigineqartarsimasut ilanngullugit aningaasalersorneqarnissaat pineqarpoq, soorlu atuarfiit, inuusuttatta ilinniarnarat, isumaginninneq, utoqqaat, meeqqat, peqqinnissaqarfipput, pisinnaatitaaffivut, timersortartut allarpassuillu. Taamaakkami Siumut partiittut akisussaaffimmik pingaartitsisutut Aningaasanut Inatsimmik akuersinngitsoorsinnaanngitsoq isumaqarpunga. Aamma ukiumiit ukiumut partiit akornanni isumaqatiginninniutit Siumumut naammattumik angusaqarfigineqarsimannikkaluarpataluunniit, naggataatigut inatsimmik akuerseqataanissamik Siumut pingaartitsisuuvoq – partiittut akisussaaffeqartutut tamanna pisussaaffigigipput isumaqarpunga.

Naalackersuisut aappassaaneerinninnermut allannguutissatut siunnersuutaat akuersissutigeriikkatta saniatingut, pingajussaaneerinninnermut allannguutissanik sammisaq 6-miit sammisaq 12-mut siunnersuutaat akuerissavavut.

Karl Tobiassen
Siumut